

Легенда за светите 38 пловдивски мъченици

Било е някога, много отдавна. Третият век изнизва последните си години от броеницата на светованието.

Летен ден. Тримонциум. Акрополът. На форума шуми пъстра многолюдна тълпа. Слънцето се е издигнало на зенита и лъчите му жарят сгради и улици, храма на Аполон сред скалите на хълма на схойнобатите¹ и на него огромната статуя на бога на времето Сатурн с железния сърп в ръка – символ на времето, което покосява всичко земно.

Йеринархът (държавният служител на реда) изрича на висок глас някаква заповед на висок глас към своите вигили (градската стража), после всичко притихва. Чуват се само тежките стъпки на стражите, които са обкръжили 38 мъже, боси, навързани един за друг. Клетниците пристъпят бавно, но главите им са гордо изправени, напуканите от жажда устни ронят тиха песен, непозната на тълпата.

Групата спира пред назъбените кули на крепостния зид, дето е изходът за Далечния изток, който днес наричат Хисар капия. Това са людете, които ще бъдат посечени², защото са дръзнали да престъпят повелята на император Диоклециан (284 – 305) и са прегърнали омразната на Рим вяра, на която някакъв мъж на име Иисус Христос турил началото преди три века в юдейския град Йерусалим. Всички са докарани от близки на Тримонциум селища, има и двама траки от самия град.

Севериан и Мемнос. Здрави, снажни мъже със светли коси и със сини очи, сини като родното небе над тях. Под късите им хитони се виждат жилестите ръце и нозе на воители.

Една след друга се търкулват главите на осъдените, пръски кръв оросяват крепостния зид. И никакъв ропот, молба за милост.

Двамата траки са най-последните. Така е наредил проконсулт на Тракия, чието седалище е в града. Знае побелелият Хораций, че младежите били храбри legioneri от центуриона на неговия наскоро загинал син, тайно се надявал, че в сетния миг те ще се отрекат от вярата си и това ще спаси живота им.

Напразно!

Кръвта на Севериан и Мемнос – първите жители на днешен Пловдив, които приели Христа, рухва там, където днес е черквата „Св. св. Константин и Елена“.

След тяхната смърт споменът за подвига им заживява в сърцата на жителите на града, а когато броят на християните нараства, легендата за Северин и Мемнос се предава от поколение на поколение. Когато кръстът засиява и в древния град, на лобното място изниква малка черквица, в която намират покой духовете на първите мъченици християни пловдивци.

Светият дом на Севериан и Мемнос, съграден преди около 1600 години, е първият дом на Христа в Тримонциум.

Алваджиев, Н. *Старинни черкви в Пловдив*. Пловдив: Летера, 2020, с. 106–107.

¹ Храмът се намирал на върха на Джамбаз тепе. – Б. а.

² Посичането станало на 20 август (стар стил). – Б. а.